

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Adulterium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

7. Uno dæmone (saltem superiore) expulso, ut plurimum omnes exeunt: & sicut per quamlibet corporis partem potest dæmon ingredi, ita & egredi; cum sit spiritus & quantitate careat. *ibid. n. 16.*

8. Dæmon non ita corpus obsidet ut semper vexet, vel semper in corpore resideat: sed dicitur obsidere, quia tempore ferè imperceptibili adest ad illud vexandum, & suam potestatem exercendum cruciando & affligendo. *ib. n. 8. & seq.*

Adorare, Adoratio.

Vide v. *Decalogus.*

Adulterium.

Vide v. *Decalogus.*

1. Adulterium est accessus ad alienum thorum, seu illius violatio. Ad adulterium requiritur, ut saltem unus eorum qui adulterium committit, sit conjugatus: erit autem adulterium multò gravius peccatum, si uterque sit conjugatus; duobus enim fit injuria, & duplex thorus violatur: vel quando femina conjugata congregitur cum duobus viris solutis, quàm si vir conjugatus copulam habeat cum duabus feminis solutis. *tom. 1. de iis; qua pertinent ad usum matrim. q. 4. punct. 15. n. 1. & seq.*

2. Pœnæ adulterii sunt, ut uxor adultera amittat dotem, arrhas, & munera propter nuptias: deinde ut possit fieri divortium ab adultero. *ibid. num. 6.*

3. Adulter, qui filium ex adulterio susceptum indubitanter credit esse suum, tenetur in solidum cum matre ad restitutionem damnorum, quæ patitur verus maritus & filii legitimi, vel hæredes; propterea adulter tenetur ad restitutionem alimentorum proles spurix, saltem post tertium natiuitatis annum: si tamen probabiliter credat prolem non esse suam, non tenetur ad restitutionem. *ibid. n. 8. & 9.*

4. Quando duo carnaliter cognoverunt aliquam solutam ex qua suscepta est proles, sed dubitatur cujusnam sit proles suscepta, uterque tenetur alere pro sua parte, & altero nolente, tenetur alter in integrum. Præterea adulter tenetur ad restitutionem alimentorum, quæ facta fuerunt ab hospitali

B

do-

domo in alenda prole spuria, modò adulter non laboretege-
stare. Adde debere adhuc adulterum refarcire damnum do-
tis & hereditatis, quod legitimis heredibus infertur. Militat
eadem ratio in casu quo unus aut una supposuit partum
cum præjudicio veri mariti, aut legitimorum heredum. *ib.*
nu. 10. & seq.

5. An verò adulter teneatur ad aliquam restitutionem
præcisè ratione adulterii, quamvis non susceperit filium ex
adulterio, sunt qui affirmant, sunt qui negent. *ibid. n. 15.*

6. Adultera honestæ conditionis, aut quæ passim pro tali
habetur, non tenetur manifestare adulterium cum periculo
vitæ suæ vel famæ, ad impediendum ne filii legitimi dam-
num in hereditate licet ampla patiantur; debet tamen si po-
test damnum aliunde compensare, aut spurium ad religio-
nem inducendo, aut tradendo aliis filiis bona parapherna-
lia. *ibid. n. 17. & seq.*

7. Filius non tenetur credere matri afferenti etiam cū ju-
ramento, aut in articulo mortis ipsum esse spurium, si mater
tempore conceptionis habitabat cum viro, consequenter fi-
lius non tenetur abdicare à se hereditatem. *Ibid. n. 22.*

8. Quare caveat Confessarius, ne ultra modum compellat
adulteram in articulo mortis detegere suum adulterium, ra-
rò enim prodest detectio adulterii. Nec est consulendum, ut
adultera detegatur post mortem per Confessarium, quia pe-
riculum est ne proles adulterina, vel Confessarius ipse occi-
datur. *Ib. n. 23. & seq.*

A D D I T I O.

Cum sponsa de futuro non est adulterium, Covarr. *epit. p.*
1 c. n. 8 contra quosdam & Sanch. *l. 1. d. 2. n. 2.* sed hic ait, esse
circumstantiam necessariò confitendam, ille negat.

Adulter ad nullam restitutionem tenetur, si probabiliter
dubitat filium esse suum, secus si credat. Quidam tamen pu-
tant, nec, si ei constet esse suum, teneri, nisi ex quadam æqui-
tate, quia damnum non dat, quod vulgo non receptum, qua-
re tenenda communis opinio, quam primò posui.

Vide Nav. *c. 16. n. 49.* Non solum expensas educationis, sed
si filia fuit, dotem datam à putativo patre tenetur restituere,
si credat, Navar. *l. c.* vide Aragon. *q. 62. art. 6. de just.*

Quidam,) Sot. *lib. 4. q. 7. art. 2. in fin.*

Adulter uxori occultus potest debitum exigere: jus enim
non amisit in foro conscientie, Sanch. *de matr. l. 1. d. 68. n. 4. &*

3. vide tamen eundem, *l. c. d. 10. n. 8. Sot. l. 16. de matrim. Lop. p. 1. cap. 83.* contraria tamen sententia multis probatur. Uxori publicæ adulteræ debitum reddere cum scandalo p. m. est. vide Covar. *l. 7. ex Cajet. vide Lop. l. c. Navar. c. 16. n. 28. & Sanch. l. 10. d. 13. de divort.*

Adulter ab altera habens legitimos filios, & filium ex adulterio, si habeat alia bona, quibus legitimorum filiorum detrimentum sublevare possit, & si bona non habeat, & non speret revelationem suam profuturam, non tenetur suum crimen prodere, si profuturam speret, & nullum subeat vitæ, vel publicæ famæ periculum, tenetur prodere. In his idem omnes sentiunt. De hac re Rodriquez *part. 1. cap. 205. Clavis Regia copiosè l. 8. c. 3.*

Ad vitandam infamiam, aut vitæ periculum, licet illegitimos filios hospitali exhibere: parentes tamen hospitali damnum reficere tenentur, si queant. Abortum procreare, aut filium occidere nunquam licet. Adulterium patrans a7 mittit jus petendi debitum.

Adulter occultus in foro conscientiæ non amittit jus exigendi, ex Covar. *in quart. Decret. p. 2. c. 7. §. nu. 4.* alter conjux innocens, si certò sciat ab altero adulterium fuisse commissum, potest debitum negare.

Si ambo adulterio polluti sint, vir & uxor, neuter potest debitum negare, Leg Rodriq. *p. 1. c. 242. n. 16.* Injurix enim mutua compensatione tolluntur.

Uxor adultera interrogata à viro, an fidem fregerit, si dubitet, se à viro cædendam, potest dicere: Non fregi, intelligens animo, se non fregisse eo die, quo verè non fregit, Rodriq. *p. 1. c. 205. n. 12.*

Conjugatus, qui cum conjugata peccavit, si à Confessario non cognoscatur, debet dicere, se esse matrimonii nodo devinctum; uxori enim fidem fregit, & injuria affecit adulteræ conjugem, ex Rodriq. *p. 1. c. 212. n. 4. Sot. 4. dist. 10. q. 2. art. 4.*

Quæres: Quomodo peccent conjuges in petendo & exigendo debitum conjugale. Resp. 1 Ab iis posse peccari, 1. Ratione temporis, vel mortaliter, ut si vir peteret tempore menstrui; vel venialiter, si quis petat debitum tempore, quo communicandum est, licet uxor possit reddere petenti, etiam si communicare velit. 2 Ratione loci, nam si sacer sit locus, tam petere, quàm reddere est peccatum mortale, nisi fuerit tempore belli, & actus esset necessarius, & occultus.

3. Ratione periculi, vel mortis, vel abortus, vel maximi morbi, ut lepræ. 4. Ratione finis, peccat enim venialiter saltem qui peteret, vel redderet debitum, gratia solius voluptatis. Nam si quis vel ratione generationis prolis, vel vitandæ fornicationis suæ, vel consortis, vel causa reddendi debitum, voluptatem caperet, non peccaret. Resp. est Soto, quia delectatio semper est bona, quæ sequitur operationem bonam. 5. Nomine induciarum, post ratum matrimonium, quæ solent esse duorum mensium.

Quæres: An sit peccatum mortale negare debitum petenti, maximè si steriles sint conjuges, vel pauperes, & non possint alere numerosam prolem. Resp. 1. Non esse peccatum, si petatur tantum debitum rogando, alliciendo, vel insinuando vel si petitur nimis crebrò, ac nimis importunè. Resp. 2. Fore peccatum mortale, quando negando conjiceret petentem in periculum fornicationis, vel pollutionis. Deinde, quando petit seriò, & instanter. 3. Ob sterilitatem, vel numerosam prolem secuturam non posse negari debitum; si tamen negaretur, peccatum veniale futurum.

Quæres: An inchoato coitu liceat se conjugi subtrahere, ne gignatur proles. Palud. putat, non fore mortale, si non possint ali tot proles. sed rectius Sylv. & Aug. dicunt, esse mortale, quia non licet semen effundere extra vas naturale, & generationem prolis impedire.

Quæres: Liceatne viro occidere uxorem adulteram cum adultero. Resp. 1. Si occidat sine auctoritate judicis, deprehensos in flagranti delicto, peccare quidem mortaliter, sed impunè, quoad leges civiles; si verò cum auctoritate judicis occidat, ne quidem peccare. Et ratio est, quia adulterium est crimen, quod justè morte puniri potest. Et *Deut. 22.* jubetur puniri; ergo etiam judex potest adulteros morti adjudicare. At quis potest exequi justam sententiam judicis? Resp. 2. Illam occisionem posse per accidens fieri sine peccato, quia rarò fit sine odio,

Advocatus.

Vide v. *Accusator.*

Affinitas.

Vide v. *Matrimonium.*

Alie-